

การจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ : ข้อดี และกรณีตัวอย่าง

QA NEWS ฉบับที่แล้วได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานและลักษณะของการจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-based Education) ฉบับนี้นำข้อดีของการจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ และตัวอย่างการนำการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของ Dundee Medical School มาเสนอ

ข้อดีของการจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์

Harden, Crosby และ Davis (1999) และ Davis (2003) ได้กล่าวถึงข้อดีของการจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาด้านการแพทย์ไว้ดังนี้

1. **Relevance** การจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ช่วยให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง ทำให้หลักสูตรไม่ละเลยสิ่งที่ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนา เช่น ความสามารถด้านข้อมูลข่าวสาร ความเป็นมืออาชีพ เจตคติ และทักษะการสื่อสาร เป็นต้น ในขณะที่การจัดการศึกษาแบบเดิมเน้นความสำคัญของเนื้อหาวิชา การจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์จึงเป็นการส่งเสริมวัตถุประสงค์การเรียนรู้ขั้นสูงไม่ใช้การเรียนรู้โดยการท่องจำ

2. **Controversy** ธรรมชาติของการจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ ในการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องได้แลกเปลี่ยนความเห็นกันเกี่ยวกับคำถามพื้นฐาน เช่น เป้าประสงค์ของหลักสูตร ลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา และแนวคิดพื้นฐานของการจัดการศึกษาของหลักสูตร เป็นต้น

3. **Acceptability** การจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับของครูอาจารย์โดยส่วนใหญ่ และเป็นการยอมรับที่เกิดขึ้นในใจเอง

4. **Clarity** แนวคิดการจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์เป็นแนวคิดที่เข้าใจง่าย การกำหนดผลลัพธ์ที่หลักสูตรต้องการให้บรรลุผลอย่างชัดเจน ช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนมีความเข้าใจในหลักสูตรที่ชัดเจนตรงกัน นอกจากนี้ ยังให้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนด้วย

5. **Provision of a Framework** การจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ให้กรอบแนวทางในการบูรณาการหลักสูตร ทำให้หลักสูตรเป็นหนึ่งเดียวกันไม่แยกเป็นส่วนๆ ในการกำหนดรายละเอียดของแต่ละรายวิชาโดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มุ่งหวังของรายวิชา อาจารย์ผู้สอนแต่ละคนสามารถเห็นความเชื่อมโยงของแต่ละรายวิชากับหลักสูตรโดยรวม ทำให้เกิดการบูรณาการ

ประสบการณ์การเรียนรู้ วิธีการเรียนการสอน และการประเมินผล การเรียนรู้

6. **Accountability** การกำหนดผลลัพธ์ที่หลักสูตรต้องการบรรลุ ทำให้การจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบ และผลลัพธ์การเรียนรู้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร และการประกันคุณภาพ

7. **Self-Directed Learning** การจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนรับผิดชอบในการเรียนของตนมากขึ้น การที่ผู้เรียนรู้เป้าหมายในการเรียนรู้ของตน จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง มีกรอบที่ชัดเจนในการวางแผนการศึกษา และตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเองได้ตลอดหลักสูตร

8. **Flexibility** การจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์เป็นการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น เป็นการจัดการศึกษาที่ไม่ได้กำหนดกลยุทธ์การจัดการศึกษา หรือวิธีการเรียนการสอนที่แน่นอนตายตัว ในการจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ และนวัตกรรมการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน และสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการศึกษาได้ตลอดเวลา

9. **Guide for Assessment** การจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างชัดเจน ทำให้การประเมินผล การเรียนรู้มีความชัดเจน ผลลัพธ์การเรียนรู้จะเป็นกรอบในการประเมินผลผู้เรียน

10. **Participation in Curriculum Planning** ในการจัดการศึกษาแบบมุ่งผลลัพธ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกลุ่มต่างๆ มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการและความร่วมมือกันระหว่างสาขาวิชาต่างๆ เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรจากกลุ่มคนต่างๆ ที่หลากหลาย ทั้งชุมชน นายจ้าง และนักวิชาการ/นักวิชาชีพ เป็นต้น

11. **Facilitates Curriculum Evaluation** ผลลัพธ์การเรียนรู้สามารถใช้เป็นเกณฑ์เพื่อการประเมินหลักสูตร ถ้าการจัดการศึกษาไม่บรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังแสดงว่าน่าจะมีปัญหาเกิดขึ้นในการบริหารหลักสูตร

12. **Continuity of Education** ผลลัพธ์การเรียนรู้ในแต่ละระดับการศึกษาช่วยให้เกิดความต่อเนื่องระหว่างการศึกษาในระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษา และการศึกษาต่อเนื่อง

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้การจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ กรณี Dundee Medical School

Dundee Medical School นำการจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์มาใช้ในปี 2540 โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. กำหนดชนิดของแพทย์ที่เป็นที่ต้องการของประเทศ ส่วนนี้เป็นส่วนที่กำหนดไว้แล้วโดยหน่วยงานส่วนกลางของสหราชอาณาจักรว่าแพทย์แต่ละระดับต้องมีความสามารถอย่างไร

2. กำหนดผลลัพธ์ทางการศึกษา ในการจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังเมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาจะต้องกำหนดอย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย

3. กำหนดเนื้อหาของหลักสูตร ส่วนนี้เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องขอบเขตของหลักสูตรโดยผลลัพธ์การเรียนรู้จะเป็นสิ่งที่กำหนดว่าจะต้องสอนอะไร ทุกรายวิชาต้องมีส่วนในผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร ผลลัพธ์การเรียนรู้จะช่วยในการพิจารณาว่าเนื้อหาใดไม่จำเป็นต้องมีในหลักสูตร และลดลงได้

4. ความก้าวหน้าของผู้เรียนตลอดหลักสูตร หลักสูตรต้องมีการวางแผนเพื่อให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในผลลัพธ์การเรียนรู้ ความก้าวหน้าในผลลัพธ์การเรียนรู้ต้องมีทั้งด้านเนื้อหาวิชา การใช้ประโยชน์ และวิชาชีพ ความก้าวหน้าในเนื้อหาวิชาครอบคลุมทั้งด้านความกว้างของเนื้อหาวิชาที่ผู้เรียนได้เรียนรู้หรือปฏิบัติสิ่งใหม่ๆ และด้านความยาก คือ ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเนื้อหาที่ลึกและก้าวหน้า หรือได้ปฏิบัติในสถานการณ์ที่ซับซ้อน ความก้าวหน้าในการใช้ประโยชน์เป็นการนำการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติทางการแพทย์ ความก้าวหน้าในวิชาชีพหมายถึงผู้เรียนมีความสามารถในอาชีพแพทย์มากขึ้น

5. กำหนดกลยุทธ์การจัดการศึกษาที่เหมาะสม ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการกำหนดปรัชญาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการกำหนดว่าจะใช้กลยุทธ์การจัดการศึกษาแบบใด ซึ่งผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่จะกำหนดกลยุทธ์การจัดการศึกษาของหลักสูตร และการกำหนดสัดส่วนของวิชาเลือก การกำหนดกลยุทธ์การจัดการศึกษาจะต้องทำก่อนการเลือกวิธีการเรียนการสอน

6. กำหนดวิธีการเรียนการสอน มีการใช้วิธีการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ เช่น

การเรียนแบบแก้ปัญหา การศึกษาอิสระเป็นรายบุคคล การบรรยาย การศึกษาเป็นกลุ่มย่อยในเนื้อหาที่มีการบูรณาการ การศึกษาทางคลินิก การปฏิบัติ และการศึกษาโดยใช้คอมพิวเตอร์ โดยผู้เรียนมีโอกาสเลือกวิธีการเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง

7. กำหนดวิธีการประเมินผลผู้เรียน และการประเมินหลักสูตร การประเมินผลผู้เรียนวัดได้จากการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนในแต่ละปีการศึกษา ผลลัพธ์การเรียนรู้และเนื้อหาของแต่ละรายวิชาจะเป็นกรอบในการกำหนดวิธีการวัดผล นอกจากนี้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ยังเป็นกรอบสำหรับการประเมินหลักสูตรด้วย

8. จัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นสิ่งที่กำหนดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ทั้งการเรีนนการสอน การรับรู้ของผู้สอนและผู้เรียนต่อบรรยากาศของสถานศึกษา

9. การจัดการและบริหารหลักสูตร การปรับเปลี่ยนรูปแบบคณะกรรมการวิชาการ และโครงสร้างส่วนสนับสนุนเพื่อให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ ระยะเวลาของหลักสูตรควบคุมโดยคณะกรรมการส่วนกลาง ซึ่งทำหน้าที่วางแผนหลักสูตร คณะกรรมการบูรณาการรายวิชาทำหน้าที่วางแผนและจัดการแต่ละรายวิชาเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ หน่วยบริหารและสนับสนุนได้รับการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เข้ากับการจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์

10. สื่อสารถ่ายทอดหลักสูตรไปยังผู้เกี่ยวข้อง การพัฒนาบุคลากร และการสื่อสารให้ผู้เรียนเข้าใจเป็นสิ่งสำคัญของความสำเร็จในการจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ การพัฒนาบุคลากรทำได้หลายแบบ เช่น การพูดคุยในแต่ละวัน การประชุมภาคีวิชาการและการสนทนาเป็นรายบุคคล เป็นต้น เพื่อให้ทุกคนยอมรับ ผู้เรียนต้องได้รับรู้ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการให้บรรลุในแต่ละช่วงของการเรียนการสอน โดยอาจทำผ่านคู่มือการศึกษา คู่มือผู้เรียนสำหรับแต่ละปีการศึกษา และการแนะนำผู้เรียนก่อนเริ่มเรียนแต่ละปีการศึกษา ขณะเดียวกันจดหมายข่าวเกี่ยวกับหลักสูตรก็เป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ทั้งกับบุคลากรและผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

Davis M. H. "Outcome-based Education," *Journal of Veterinary Medical Education*. Association of American Veterinary Medical Colleges. 30 (3), 2003 p227-232.

Harden, R. M., Crosby M. H. and Davis M. H. "An Introduction to outcome-based Education," *Outcome-based Education*. AMEE Medical Education Guide No 14. Centre for Medical Education, University of Dundee, 1999 p7-15.